

HAJDÚSÁMSON

Terület: 69,47 km²
Lakosság: 13.108 fő
Polgármester: Hamza Gábor

Elérhetőség:

Hajdúsámson Nagyközség Önkormányzata
4251 Hajdúsámson, Szabadság tér 5.
Telefon: 52/590-590
Fax: 52/590-591

Hajdúsámson város címere

Elhelyezkedés

Hajdúsámson Hajdú-Bihar megye észak-keleti részén fekszik, Debrecentől 15 km-re a 471. számú főút mentén. Megközelítése kedvező, közúton és vasúton egyaránt eljuthatunk a településre.

Földrajz, természeti adottságok

A település elhelyezkedését tekintve a Dél-Nyírség középső részén fekszik, ahol a táj alapvetően közepes magasságú tagolt síkság, de megtalálhatók a deflációs mélyedések, és a széles sávban húzódó szélbarázdák is. Felszínén futóhomok, homoktalajok találhatók, amelyek a mezőgazdasági termelésre kevésbé alkalmasak, alacsony aranykorona (6-8 AK/ha) értékűek. A település jelentős területe természetvédelmi oltalom alatt áll a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet részeként. A védett területek közé tartozik a homoki rétekkel és pusztagyeppekkel tarkított martinkai legelő és a hozzá kapcsolódó tölgyes.

Éghajlatát tekintve mérsékelt meleg, mérsékelt száraz. A napsütéses órák száma 2000, az évi középhőmérséklet 9,5-9,8 °C, míg az éves csapadékmennyiség 560-590 mm.

Hajdúsámsonhoz három jelentősebb külterületi lakott hely tartozik: Martinka, Sámsonkert és a Liget tanya.

Történelem

Régészeti leletek bizonyítják, hogy Hajdúsámson és környéke már a bronzkorban is lakott hely volt. Az 1907-es feltárások során tizenként harci csákányból és egy díszes kardból álló fegyverleletet találtak a régészek, melyet a Debreceni Déri Múzeum, őskori gyűjteményében „Hajdúsámsoni kincs” néven lehet látni.

Írásos forrásokban először a XIII. században említik a községet. A Váradi Regestrumban 1213-ben lehet említést találni a településről. Ebben az időben *Túrsámson* néven fordult elő.

1248-ban a meszesi apátság priora által kiállított oklevélben található meg a település neve. A XIV. század elején Sámsoni Dezső, majd Péter fia tulajdona a település. Péter egy Károly Róbert elleni összeesküvés szerzésében vett részt, így annak leverése után Sámson a debreceni Dózsa család birtokába került. A középkor folyamán több birtokosa is volt a családnak, köztük a Hunyadiak, a Héderváriak, a Csákyak és Debrecen városa.

A török hódoltság idején a település nem pusztult el, lakott hely maradt. Ebben az időszakban – feljegyzések szerint – harminc birodalmi tallért és dézsmát fizettek a töröknek. 1692-ben a településen tizenkét jobbágycsaládot tartottak nyilván, amelynek száma 1720-ra 45 családra nőtt. A település fejlődése, iparosodása a XIX. század közepén indult el, amikor is meghatározó ágazatok a malom- és szeszipar, a vasipar és a kézműipar voltak.

Műemlékek, látnivalók

A város kiemelkedő természeti értéke a Hajdúsági Tájvédelmi Körzethez tartozó pusztagyeppekkel és homoki rétekkel tarkított martinkai legelő, valamint a hozzá kapcsolódó, külterületen fekvő tölgyes. Hajdúsámson 82 ha kiterjedésű természetvédelmi területtel rendelkezik.

A település építészeti örökségei közül kiemelkedő a község központjában, a Kossuth utcán álló református templom, amely a XVIII. század elején barokk stílusban épült. A templomkertben Tóth Bálint lelkésznek állítottak emléktáblát. A lelkész mintegy 40 évig (1841-1890) állt a község szolgálatában.

Az ő munkája az „Adatok a sámsoni református egyház történetéhez (1880)” című községtörténeti összefoglalás igen értékes helytörténeti forrásmunka.

Református templom

Hajdúsámson közterületein több szobor látható. A Polgármesteri Hivatal melletti téren került elhelyezésre a Petőfi fája elnevezésű szobor, amely E. Lakatos Aranka szobrászművész alkotása. A szobrot 1998-ban, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére állította az önkormányzat.

A Petőfi szobor

Az '56-os emlékmű

A település központjában, a Polgármesteri Hivatallal szemben, a Szabadság téren áll a világháborús emlékmű, melynek szoborcsoportja Némethy László alkotása. Az emlékmű az I. világháború 273 hajdúsámsoni áldozatának állított emléket, míg 1998-ban márványtáblára vésve felkerült rá a II. világháború áldozatainak, 122 elesett sámsoni katonának és 188 elhurcolt zsidó lakosnak névsora is. Az emlékmű mellett áll a város nagy szülöttjének, Harangi Imre ökölvívónak az emlékfája. A tölgyfát 1936-os berlini olimpiai győzelmének emlékére maga az olimpikon ültette. A mára a fa magassága eléri 18-20 méter, amely mellett 2000-ben állított emléktáblát a nevét viselő helyi sportegyesület.

A világháborús emlékmű, mellette Harangi Imre emlékfája a Szabadság téren

Hajdúsámson nevéhez köthető még egy magángyűjtemény, amelyben európai híru öntött vaskályhákat tekinthetnek meg az érdeklődők Bardi János gyűjtő házában, a Krúdy utcában. A gyűjtemény több, mint 300 kályhából, szenes vasalóból, 80 kerek és csápos kútból, 100 vasmozsárból, 100 kisplasztikából és 20 mezőgazdasági eszközből áll. A gyűjtemény egyedüli módon a történelmi Magyarország egész területét átfogja. A gyűjtemény legrégebbi darabjai az 1700-as évek végéről származnak. A jövőben a gyűjtő szándékai szerint az önkormányzat által létrehozandó múzeumban kerül elhelyezésre a gyűjtemény.

Bardi János kályhagyűjteménye

Képek a településről:

Polgármesteri hivatal

II. Rákóczi Ferenc Általános és Alapfokú Művészeti Iskola

Könyvtár